

PREPOROD

Riječ predsjednika

Tko važnije od što

Ako je suditi prema onoj iskustvenoj krilatici kako pametni odgovornost dijele, a budale svojataju - onda ili pametnih nema među pripadnicima vrhuške Nezavisnog sindikata zaposlenih u srednjim školama ili postoji nešto jako važno zbog čega se na vlastita pleća želi pod svaku cijenu preuzeti potpunu odgovornost za kolektivno pregovaranje. Iako pametne odluke nisu prečesto odlikovale djelovanje odavno već ne i jedinoga srednjoškolskog sindikata, ipak puno toga upućuje

na činjenicu da odgovor uvodnoj dvojbi treba potražiti u drugoj od ponuđenih mogućnosti.

Razina radničkih prava u ovoj se zemlji iz godine u godinu spušta, a državne i javne službe nikako u tome nisu iznimka. Svaki je novi socijalni sporazum nepovoljniji od prijašnjeg. Novi srednjoškolski kolektivni ugovor u tome neće biti iznimka. Sve ovo jako dobro znaju i u Nezavisnom sindikatu. Zašto se onda, unatoč svemu, mjesecima pokušava onemogućiti druge u pregovaranju i zašto se neskriveno javno likuje nakon što se osiguralo samostalno pregovaranje?

Desetljeće sindikalnog pluralizma u školstvu potvrdilo je kako *veliki* nemaju izgleda kad se s *malima* nadmeću idejama, poštenjem, radišnošću, odgovornošću. Da je tome tako najbolje potvrđuje interes članstva, *veliki* su stalno postajali sve manji, a *malii* sve veći. I kad su stvari otišle predaleko, *veliki* su zaigrali na posljednju kartu. Potpurnim eliminiranjem iz pregovora želi se zaustaviti ili barem usporiti prelazak zaposlenika u manjinske sindikate.

Suočeni već dugo s bezidejnošću, neznanjem, neodgovornošću, a nakom sramotnog Sporazuma iz studenoga i s otvorenim koketiranjem s poslodavcem na štetu članstva i zaposlenika, kolege iz Nezavisnog sindikata odlučile su ići do kraja u ratu sa Sindikatom Preporod. Saveznike su tražili i našli i u našem Ministarstvu, i u Uredu za socijalno partnerstvo, i u Gospodarsko-socijalnom vijeću. Pregovaračka samostalnost plaćena je od naših sindikalnih kolega čak i ulaskom u sindikalnu središnjicu protiv koje su baš iz ovog sindikata cijelo desetljeće najviše rogoborili. Ovo bi se možda i moglo razumjeti da su se dogodile ikakve značajnije programske ili kadrovske promjene, kako u Nezavisnom sindikatu tako i u Matici sindikata javnih službi. Ovaj se sindikat tako našao u središnjici iz koje su više puta baš školskim sindikatima stizali najteži i najpudrnkljivi udarci.

Imajući sve ovo u vidu, jasno je kako pregovaračka pozicija Nezavisnog sindikata nije zavidna. Pritisnuti s jedne strane škrtim i neodgovornim poslodavcem, a s druge sindikalnim konkurentima, članstvom i zaposlenicima koji će s pravom biti nezadovoljni pregovaranjem, kolege iz Nezavisnog sindikata kolektivne će pregovore pokušati iskoristiti za zadržavanje postojećih odnosno ugovaranje tek novih sindikalnih povlastica. Povećanje broja sindikalnih dužnosnika koji su plaćeni iz državnog proračuna, monopol na zapošljavanje tehnoloških viškova, samostalno potpisivanje kolektivnog ugovora, ali i njegovo tumačenje - neka su od vrlo izvjesnih postignuća najnovijih pregovora.

Za ustupke koje su učinili poslodavcu sindikatima će, naravno, biti i uzvraćeno. Uzvrat će uslijediti ugovaranjem brojnih *papirnatih* prava koja su dogovorena tako da ih je nemoguće ostvariti, oduzicanjem od ranije ugovorenih prava, ugovaranjem novih prava na račun izgubljenih... Kako su ovoj sramotnoj trgovini nepotrebni svjedoci, pod svaku se cijenu nastojala osigurati odsutnost sindikalne konkurencije u kolektivnim pregovorima. Zato i ne čudi što se sada neskriveno kao sindikalnih uspjeh, umjesto ugovaranja novih radničkih prava, ističe eliminiranje sindikalnih kolega iz pregovora.

Zaključimo kako nad pregovaračkim nejedinstvom u srednjoškolskom kolektivnom pregovaranju likovati mogu jedino u Vladi Republike Hrvatske. Umjesto da sindikati, u izbornoj godini, zajednički pokušaju *stisnuti* vladu i izbore što više, kolege iz Nezavisnog sindikata odlučile su pregovaračkim *soliranjem* oslabiti ionaku slabu sindikalnu stranu, odnosno još je jednom sindikat svoj sebični i kratkoročni interes nadredio interesima srednjoškolskih zaposlenika.

Željko Stipić, predsjednik sindikata Preporod

KOLEKTIVNI UGOVOR

SADRŽAJNIJE, POVOLJNIJE, PRECIZNIJE...

Sindikat Preporod u srednjoškolskim ustanovama Hrvatske ima 2500 članova. Pa ipak, u prosincu je prošle godine Gospodarsko-socijalno vijeće odlučilo da naš sindikat nema pravo na svog predstavnika u Pregovaračkom odboru sindikata za Kolektivni ugovor za srednje školstvo. Ogorčeni takvom odlukom, naši su povjerenici bili odlučni u stavu da unatoč svemu ne smijemo ostati tek pasivni promatrači kolektivnog pregovaranja, već da prema pregovaračima trebamo izaci s vlastitim prijedlozima vezanim uz Kolektivni ugovor. Početkom kolektivnog pregovaranja oformili smo radnu skupinu naših povjerenika, kako iz gimnazija tako i iz strukovnih škola, koja je izradila pregovaračke prijedloge našeg sindikata.

Istaknimo tek neke od prijedloga naše radne skupine. To je, prije svega, zahtjev da pitanje određivanja tjedne norme nastavnika u srednjim školama bude regulirano kolektivnim ugovorom, a ne pravilnikom. Ovome ide u prilog činjenica da je takvo rješenje u osnovnom školstvu. Uostalom, pitanje norme je uz pitanje plaća (koje su nam tako "uspješno" riješili većinski sindikati svojim sramotnim potpisom na Sporazumu o plaćama od prosinca prošle godine) svakako ključno pitanje svih nastavnika, jer izravno utječe na broj radnih mjesta. Cilj sindikalnih pregovarača trebao bi, dakle, biti povratak norme u sferu kolektivnog pregovaranja umjesto prepuštanja (bilo kojem) ministru da ga regulira pravilnikom što omogućava po zaposlenike nepovoljne promjene.

Od novosti u samom određivanju norme ističemo prijedlog da smanjenje norme za razrednike iznosi četiri sata (umjesto dosadašnja dva) te da se umanjene norme za izvođenje nastave iz više predmeta razradi po broju nastavnih programa i iznosi jedan, dva, tri ili četiri sata ovisno o broju nastavnih programa (do tri, od tri do šest, od šest do 10 i više od 10).

Nedovoljno vrednovanje razredničkog rada pokušali smo riješiti umanjenošću norme i osamostalnim

uvećanjem plaće za kolege razrednike. Uz već postojeća povećanja plaće, smatramo da bi se konačno i rad u međusmjerni (koji je po mišljenju naših članova najteži rad) trebao priznati kao smjerni rad te da bi u dvokratni rad trebalo uvrstiti i održavanje roditeljskih sastanaka i informacija ukoliko se one zbog rada škole u jednoj smjeni moraju održavati u popodnevnim i večernjim satima, što redovito znači dvokratni dolazak nastavnika.

Predlažemo, također, da se zbog angažmana, ali i odgovornosti razrednika i drugih pratitelja na maturovanjima i drugim ekskurzijama (naravno, uz isplatu dnevnica) plaća uveća za svaki dan proveden na putu za 50 posto, a ukoliko se radi o nedjelji ili prazniku za 100 posto. Zalažemo se nadalje za povratak bonusa nastavniciima s više od 25 godina staža, i to neovisno o povećanju koeficijenta od osam odnosno 10 posto. Nenastavnom osoblju nakon 35 godina staža trebalo bi smanjiti satnicu radnog tjedna. Osim toga, za nenastavno osoblje predlažemo uvođenje modela napredovanja po uzoru na druge javne službe, jer su i u tom pogledu sada ti zaposlenici zakinuti.

O značaju povjerenstava za tehnološke viškove, njihovu sastavu i radu, nije potrebno posebno govoriti. Jasno je da će na razini

Radna skupina:

1. Vesna Brkljačić, Ekonomska škola Velika Gorica
2. Mirjana Burić-Moskaljov, Gimnazija Velika Gorica
3. Zvonko Novosel, Dvodjeljska škola, Zagreb
4. Miljenko Lukiček, Škola za cestovni promet, Zagreb
5. Damir Mileta, Tehnička škola Ruđera Boškovića, Zagreb
6. Sonja Mudrić, Športska gimnazija, Zagreb

države predstavnicima u zajedničkom povjerenstvu biti iz većinskog sindikata. Ipak, važno je definirati da se na lokalnoj razini sastav povjerenstva svake godine treba utvrđivati prema provedenom prebrojavanju sindikalnog članstva u srednjoškolskim ustanovama te da u njemu, sukladno rezultatima prebrojavanja, trebaju sudjelovati sindikati koji organiziraju članstvo na županijskoj razini.

Mnogobrojnim kolegama nastavnicima koji kao zadnja uporišta entuzijazma u ovom društvu godinama izvode dodatnu i dopunsku nastavu, provode slobodne aktivnosti i pripremaju učenike za brojna natjecanja i priredbe, i sve to uglavnom besplatno, sigurno će biti zanimljiv prijedlog da se svi ovi oblici neposrednog rada u učenicima vrednuju kao dio norme nastavnika ili kao prekovremeni rad, bez obzira na broj učenika u grupi.

Više se zanimljivih i kvalitetnih prijedloga odnosi na provođenje kontrolnih ispita u strukovnim školama. Ovi se poslovi ne spominju u istekom kolektivnom ugovoru. Svakako

bi Kolektivnim ugovorom trebalo vrednovati i sudjelovanje nastavnika u svim oblicima završnih i drugih ispita koji se provode u školama (npr. nacionalni ispiti).

Kolege koji rade ili su radili u školama s blokiranim računima zbog ovrha za isplatu sudski utuženih regresa ili smjenskog rada dobro znaju što to znači mjesecima ostajati bez npr. naknade za prijevoz. Naš je prijedlog da se upravo zbog toga troškovi prijevoza uplaćuju izravno na tekući račun zaposlenika s plaćom koja prethodi mjesecu prijevoza.

Među prijedlozima bilo je i onih kojima se u ostvarivanju pojedinih prava davala prednost članovima (svih) školskih sindikata u odnosu na zaposlenike koji ne plaćaju sindikalnu članarinu. Mogla bi to biti npr. isplata uskrsnice za članove sindikata ili barem osiguranje sufinanciranja postdiplomskog studija, nabave literature ili zadovoljavanja drugih kulturnih potreba (koncerti, kazališta, izložbe, članarina u sveučilišnoj knjižnici) od našega poslodavca. Predloženo je i besplatno cijepljenje protiv gripe svake jeseni.

Ostaje nam, na kraju, nadati se da će i oni koji u naše ime pregovaranju domisliti slična ili još bolja rješenja na dobrobit svih nas. Željeli bismo, naime, kratak, jasan i kvalitetan kolektivni ugovor s poboljšanim pravima zaposlenika, očišćen od nedovoljno preciznih formulacija koje imaju za posljedicu *papirnatu* prava (npr. umanjene norme zaposlenicima pet godina pred mirovinu) koja se u praksi ne ostvaruju i traže brojna dodatna tumačenja ili tjeraju zaposlenike da svoja prava traže i ostvaruju sudskim tužbama.

Živi bili, pa vidjeli!

Sonja Mudrić

- Nastavnička norma - sastavni dio kolektivnog ugovora
- Umanjenje norme od četiri sata razrednicima
- Normu vezivati uz veći broj nastavnih programa
- Razrednički dodatak
- Uvećanje plaće za dvokratni rad za roditeljske sastanke, sjednice i informacije
- Uvećanje dnevne zarade za učenička putovanja i ekskurzije
- Nevezivanje bonusa i povećanja koeficijenta
- Napredovanje za nenastavno osoblje
- Umanjenje norme ili prekovremeni rad za slobodne aktivnosti
- Plaćanje kontrolnih, pomoćničkih ispita i sudjelovanja na maturi i završnom ispitu
- Isplata putnih troškova na tekući račun prije početka mjeseca
- Uskrsnica, sufinanciranje doškolavanja, kulturnih potreba, cijepljenje protiv gripe
- *Papirnatu* prava pretvoriti u ostvariva

Slobodne aktivnosti

Platiti kreativan i zahtjevan rad

Nedavno sam se vratila s Državne smotre Lidrano 2007., koja je ove godine bila organizirana u Novigradu u Istri. Sa zadovoljstvom mogu reći da je doista užitek susresti toliko nadarenih učenika koji su svoj stvaralački potencijal iskazali kroz različite oblike izričaja. Tu su bili mladi literati, novinari, snimatelji, glumci i recitatori. Naravno, za njihov uspjeh i razvoj kreativnosti neosporno su zaslužni i njihovi profesori - mentori. Odlazak na Državnu smotru zasigurno predstavlja najveće priznanje za zajednički rad i trud učenika i njihovih mentora.

Međutim, niti u jednom poslu, pa tako ni u našem, ne može se živjeti samo od zadovoljstva i entuzijazma. Nakon nebrojenih sati provedenih u radu s učenicima kroz slobodne aktivnosti, nameće se pitanje kako se taj rad vrednuje. Odgovor je poražavajući. Naime, sta-

tus slobodnih aktivnosti reguliran je čl. 12. Kolektivnog ugovora na sljedeći način: u spomenutom članku navedeno je da se slobodne aktivnosti kao i dopunska dodatna nastava smatraju neposrednim odgojno-obrazovnim radom, što ti oblici nastave doista i jesu. Međutim, u istom članku pod ostale poslove koji proizlaze iz naravi i količine neposrednog odgojno-obrazovnog rada također su svrstane slobodne aktivnosti. Krajnje nejasan i sporan čl. 12. Kolektivnog ugovora trebala je protumačiti Komisija za tumačenje Kolektivnog ugovora, koja, nažalost, nikada nije formirana, a kamoli da bi započela s radom. Stoga je problem riješen tako da slobodne aktivnosti ne ulaze u normu neposrednog odgojno-obrazovnog rada niti se iskazuju kao prekovremeni rad ukoliko prelaze zadanu normu nastavnika u neposrednom odgojno-

obrazovnom radu. Dakle, takav oblik rada svrstan je u ostale poslove kao npr. dežurstvo nastavnika na hodniku za vrijeme odmora.

Iako su u tijeku pregovori za novi Kolektivni ugovor, nemam iluzije da će Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjem školstvu, koji ima ekskluzivno pravo zastupati interese svih srednjoškolskih profesora, barem pokušati riješiti sporni čl. 12. Kolektivnog ugovora i apsurdna koji iz njega proizlazi. Teško je na kraju ne zapitati se zbog čega je takav oblik rada s učenicima uopće upitan. Ne zaslužuje li takav kreativan i zahtjevan rad s učenicima drugačiji status od sadašnjeg? Već godinama slušamo kako učenike treba maknuti s ceste i animirati ih kroz različite oblike izvannastavnih aktivnosti. Od nastavnika se, dakle, očekuje uočavanje, poticanje i razvijanje talenata i kreativnosti svakoga pojedinog učenika, a kad nastavnik tako radi i djeluje, umjesto priznanja, mora se suočiti s bolnom i poražavajućom dilemom. Nije li jednostavnije ići linijom manjeg otpora i dežurati na hodniku, nego pripremati učenike za državno natjecanje?

Vesna Brkljačić